

Filharmonia
Łódzka

im. Artura
Rubinsteina

Instytucja Kultury Samorządu
Województwa Łódzkiego

MARNIE

NICO MUHLY

The Metropolitan Opera

HD LIVE

**Filharmonia
Łódzka**

im. Artura
Rubinsteina

Instytucja Kultury Samorządu
Województwa Łódzkiego

dyrektor naczelny
Tomasz Bęben

dyrektor artystyczny
Paweł Przytocki

chórmistrz, szef chóru
Dawid Ber

The Met
ropolitan
Opera **HD**
LIVE

dyrektor generalny
Peter Gelb

honorowy dyrektor muzyczny
James Levine

dyrektor muzyczny
Yannick Nézet-Séguin

główny dyrygent
Fabio Luisi

Cykl *The Met: Live in HD* jest realizowany dzięki
szczodremu finansowemu wsparciu jego fundatora, czyli

**The Neubauer Family
Foundation**

Cyfrowe wsparcie cyklu
The Met: Live in HD zapewnia

**Bloomberg
Philanthropies**

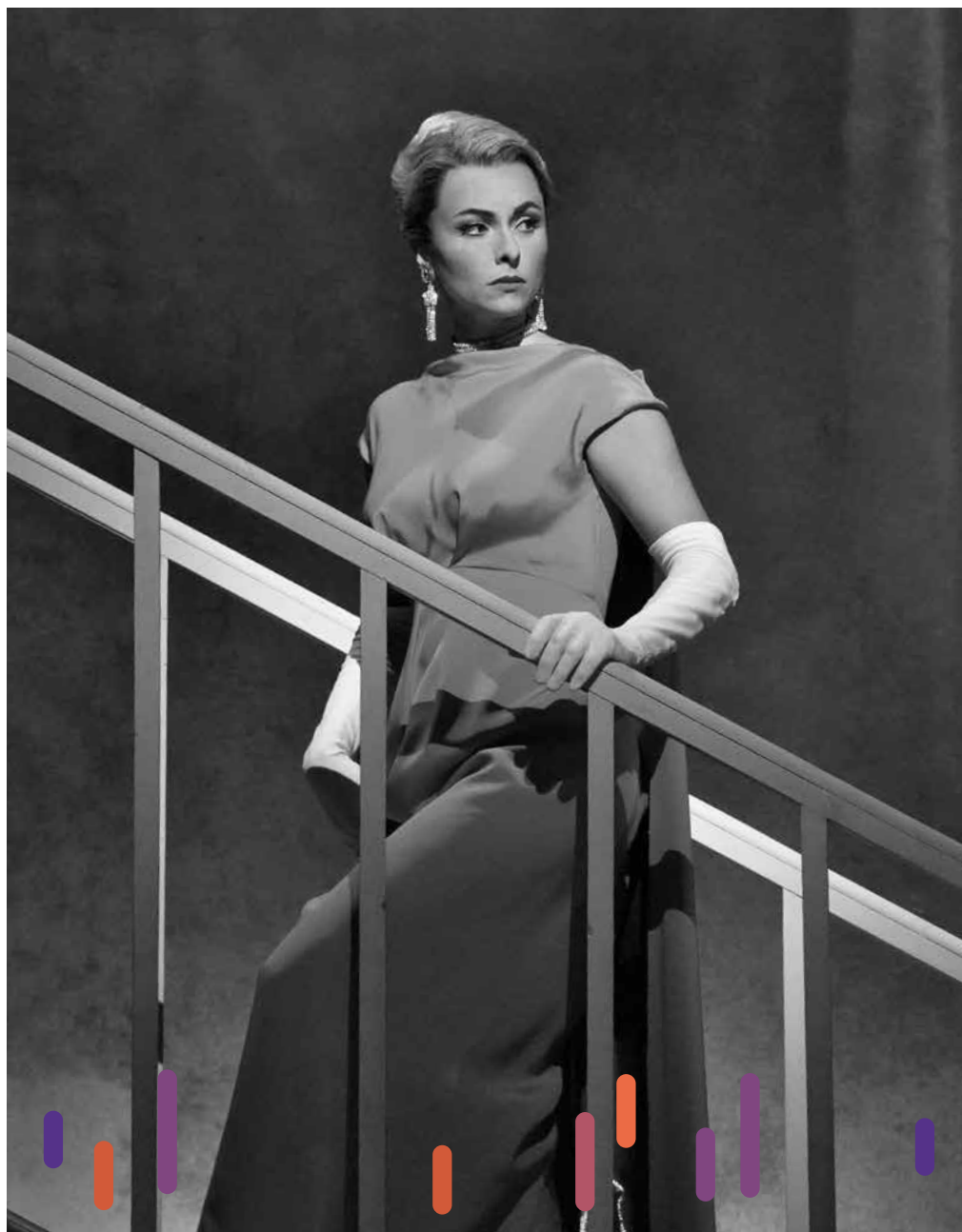
Cykl *The Met: Live in HD*
jest wspierany przez

ROLEX

Transmisje w technologii HD
są wspierane przez

Toll Brothers
AMERICA'S LUXURY HOME BUILDER

Isabel Leonard jako Marnie. Fot. Ken Howard / Met Oper

Prapremiera w Angielskiej Operze Narodowej – 18 listopada 2017 roku

Premiera niniejszej inscenizacji w The Metropolitan Opera w Nowym Jorku – 19 października 2018 roku

Retransmisja z The Metropolitan Opera w Nowym Jorku – 6 kwietnia 2019 roku

Przedstawienie trwa około 2 godzin i 50 minut (z jedną przerwą)

Przedstawienie w języku angielskim z napisami w języku polskim

MARNIE

OPERA W TRZECH AKTACH
LIBRETTO: NICHOLAS WRIGHT
NA PODSTAWIE POWIEŚCI WINSTONA GRAHAMA

OSOBY

Brunhilda _____ sopran
Marnie _____ mezzosopran
Pani Rutland _____ sopran
Matka Marnie _____ mezzosopran
Terry Rutland _____ kontratenor
Mark Rutland _____ baryton

REALIZATORZY

reżyseria _____ Michael Mayer
scenografia _____
i projekcje wideo _____ Julian Crouch i 59 Productions
kostiumy _____ Arianne Phillips
światło _____ Kevin Adams
choreografia _____ Lynne Page

OBSADA

Marnie _____ Isabel Leonard
Pani Rutland _____ Janis Kelly
Matka Marnie _____ Denyce Graves
Terry Rutland _____ Iestyn Davies
Mark Rutland _____ Christopher Maltman

soliści, chór, balet i orkiestra The Metropolitan Opera
dyrygent _____ Robert Spano

AKCJA ROZGRYWA SIĘ W ANGLII W 1959 ROKU

*Inscenizacja „Marnie” była możliwa dzięki wsparciu Andrew J. Martina-Webera.
Dodatkowe fundusze pochodzą od Francis Goelet Trusts, Dr. Coco Lazaroff, i American Express.
Opera powstała na zamówienie The Metropolitan Opera.
Przedstawienie powstało w koprodukcji The Metropolitan Opera i English National Opera.
Specjalna współpraca z Universal Pictures.*

ROBERT SPANO

DYRYGENT

Amerykański dyrygent, pianista, kompozytor i pedagog. Od 2001 r. jest dyrektorem muzycznym Orkiestry Symfonicznej w Atlancie. W latach 1996–2004 tę samą funkcję pełnił w Filharmonii Brooklyńskiej. Jest także dyrektorem muzycznym Festiwalu Muzycznego i Szkoły w Aspen (od 2011). Wykłada w konserwatorium muzycznym w Oberlin. Udział w spektaklach *Marnie* to pierwsza współpraca tego dyrygenta z The Metropolitan Opera. W tym sezonie ponadto – oprócz koncertów z orkiestrą w Atlancie – artysta występuje z orkiestrami symfonicznymi w Nashville, San Diego, Królewską Orkiestrą Filharmoniczną w Liverpoolu i Orkiestrą Filharmoniczną w Hangzhou. Do jego najnowszych

spektakli należą *Potępienie Fausta* H. Berlioz na festiwalu w Aspen oraz *Nixon w Chinach* J. Adamsa i *Czarodziejski flet* W.A. Mozarta w Operze w Houston. Występował także w Covent Garden, Walijskiej Operze Narodowej, Operze Lirycznej w Chicago, Operze w Seattle. Współpracował z Orkiestrą Symfoniczną Galicji (Hiszpania), orkiestrami symfonicznymi w Singapurze, Pittsburghu i Sydney, Francuską Orkiestrą Narodową. Dokonał wielu światowych prawykonań, m.in. *Voy a Dormir* Bryce'a Dessnera w Carnegie Hall, *Koncertu na tubę* Jennifer Higdon i *Miserere* Michaela Kurtha. Za nagrania dokonane z orkiestrą w Atlancie zdobył sześć nagród Grammy.

ISABEL LEONARD

MARNIE (MEZZOSOPRAN)

Amerykańska śpiewaczka pochodzenia argentyńskiego. Ukończyła nowojorską Juilliard School of Music. W 2005 r. zwyciężyła w Konkursie Wokalnym Fundacji Maryli Horne, rok później otrzymała nagrodę Fundacji The Licia Albanese – Puccini. Jest też laureatką Nagrody Fundacji Muzycznej Richarda Tuckera. Jej debiutem scenicznym była rola Stéphanos w *Romeo i Julii* Ch. Gounoda w 2007 r. W tej samej roli wystąpiła też po raz pierwszy w The Metropolitan Opera (2007). Na nowojorskiej scenie śpiewała ponadto partie Rozyny w *Cyruliku sewilskim* G. Rossiniego, Cherubina w *Weselu Figara*, Zerliny w *Don Giovannim* i Dorabelli w *Così fan tutte* W.A. Mozarta,

Mirandy w *The Tempest* Th. Adèsa i Charlotte w *Werterze* J. Masseneta. W tym sezonie oprócz roli w *Marnie* na deskach Met występuje także w *Peleasie i Melisandzie* C. Debussy'ego oraz w *Dialogach karmelitanek* F. Poulenca. Występuje w Wiedeńskiej Operze Państwowej, Operze Paryskiej, Bawarskiej Operze Państwowej, na festiwalach w Salzburgu i Glyndebourne, w Operze Lirycznej w Chicago i in. Dysponuje repertuarem od Vivaldiego i Mozarta po Thomasa Adèsa. Jest laureatką dwóch nagród Grammy za najlepsze nagranie opery: za *The Tempest* Adèsa (2014) oraz *Dziecko i czary* M. Ravela (2016). Wykonuje także recitale.

DENYCE GRAVES

MATKA MARNIE (MEZZOSOPRAN)

Pochodzi z Waszyngtonu. Wpływowy amerykański dziennik „USA Today” okrzyknął ją „operową supergwiazdą XXI wieku”. Występuje na czołowych scenach w Ameryce Północnej, Europie i Azji. Do jej najważniejszych partii należą tytułowe z *Carmen* G. Bizeta oraz *Samsona i Dalili* C. Saint-Saënsa. Wykonywała je m.in. w Metropolitan Opera, Wiedeńskiej Operze Państwowej, londyńskim Covent Garden, Operze Narodowej w Paryżu, operach w Waszyngtonie, San Francisco, Zurychu, Houston, Dallas i Buenos Aires, a także na festiwalu Maggio Musicale we Florencji. Graves współpracuje z najlepszymi orkiestrami symfonicznymi i wybitnymi dyrygentami – takimi jak Riccar-

do Chailly, Myung-Whun Chung, Charles Dutoit, Zubin Mehta, Lorin Maazel – oraz ze słynnymi śpiewakami (Plácidem Domingo, José Curç, Andree Bocellim). Jest ceniona także jako interpretatorka pieśni; obok utworów niemieckich, francuskich i angielskich śpiewa piosenki z Broadwayowskich musicali, jazz i gospel. Nagrała kilka płyt, m.in. z ariami operowymi *Voce di Donna* i z muzyką spirituals *Angels Watching Over Me*. W 1999 r. śpiewała w Oslo podczas gali wręczenia pokojowej Nagrody Nobla. Jest laureatką wielu nagród. Dwukrotnie (w 2001 i 2003) wystąpiła Teatrze Wielkim Operze Narodowej w Warszawie.

IESTYN DAVIES

TERRY RUTLAND (KONTRATENOR)

Brytyjski śpiewak, pochodzący z rodziny o muzycznych tradycjach – jego ojciec, wiolonczelista, był założycielem Fitzwilliam String Quartet. Davies w dzieciństwie śpiewał w grupie sopranu chłopięcego w chórze College'u św. Jana w Cambridge. Kontratenorem zaczął śpiewać jako nastolatek w Walijskiej Szkole Katedralnej. Studia muzyczne w londyńskiej Royal Academy of Music (aktualnie jest jej członkiem) podjął po otrzymaniu dyplomu z archeologii i antropologii w St John's College. W 2015 r. zdobył uznanie krytyki za rolę Farinello w przedstawieniu *Farinelli and the King* w Globe Theatre. Ten sukces zaowocował zaproszeniem na West End

oraz nominacjami do Olivier Awards. Davies interpretował takie partie, jak Ottone w *Koronacji Poppei C.* Monteverdiego w operze w Zurychu i podczas Festiwalu Operowego Glyndebourne, Arsace w *Partenope* G.F. Haendla w Operze Nowojorskiej, Oberon w *Śnie nocy letniej* B. Brittena w Operze w Houston, Angielskiej Operze Narodowej i The Metropolitan Opera czy Apollo w *Śmierci w Wenecji* Brittena w Angielskiej Operze Narodowej i mediolańskiej La Scali. W Met wystąpił po raz pierwszy w 2011 r. w *Rodelindzie* Haendla. Jest laureatem licznych nagród, między innymi 2013 Critics' Circle Awards for Exceptional Young Talent.

CHRISTOPHER MALTMAN

MARK RUTLAND (BARYTON)

Anglik. Studiował w Królewskiej Akademii Muzycznej w Londynie. W 1997 r. otrzymał główną nagrodę za wykonanie pieśni w konkursie Cardiff Singer of the World. Do dziś jest renomowanym wykonawcą pieśni, zwłaszcza F. Schuberta i G. Mahlera. W tym roku w styczniu przedstawił recital pieśni angielskich w Krakowie w ramach festiwalu Opera Rara. Jego debiut w Met miał miejsce w 2004 r. (wystąpił jako Harlequin w *Ariadnie na Naxos* R. Straussa). W filmie Kaspera Holtena *Juan* na podstawie *Don Giovanniego* W.A. Mozarta kreował rolę tytułową (do tej produkcji przygotował także angielskie tłumaczenie libretta). Ma w re-

pertuarze partie z oper Mozarta, G. Verdiego (*Goy de Montfort* w *Nieszporach sycylijskich*, *Posa* w *Don Carlosie*, tytułowy Simon Boccanegra, *Ford* w *Falstaffie*), R. Wagnera (*Friedrich* w *Zakazie miłości*, *Kurwenal* w *Tristanie i Izoldzie*), P. Czajkowskiego (*Eugeniusz Oniegin*) i in. Kreuje także role w dziełach XX-wiecznych (*Wozzeck* A. Berga, *Die Gezeichneten* F. Schrekera) i współczesnych (*The Tempest* Th. Adèsa). Występuje w wiodących teatrach operowych świata, m.in. w Wiedeńskiej Opere Państwowej, Bawarskiej Opere Państwowej, na festiwalu w Salzburgu. Regularnie gości w Królewskim Teatrze Operowym w Londynie.

MICHAEL MAYER

REŻYSER

Amerykański reżyser teatralny, filmowy i telewizyjny oraz dramaturg. Laureat nagród Tony i Drama Desk Award. Studiował aktorstwo na uniwersytecie w Nowym Jorku (NYU), wkrótce jednak zwrócił się ku reżyserii. Po 15 latach doświadczeń w reżyserowaniu musicali na Broadwayu, zadebiutował jako reżyser filmowy w 2004 r. obrazem *A Home at the End of the World* z udziałem Colina Farrell'a i Robina Wrighta Penna. Wyreżyserował też m.in. film familijny *Flicka* (2006), *Alpha House* z udziałem Johna Goodmana, *The Seagull* z Annette Benning. Przygotował nowojorską premierę *Antygony* w Nowym Jorku polskiego dramaturga Janusza Głowackiego (1996, Vineyard

Theatre). Jako reżyser operowy zadebiutował w 2012 r., przygotowując dla The Metropolitan Opera *Rigoletto* G. Verdiego, w którym akcję przeniósł z XVI-wiecznej Mantui do Las Vegas lat 60. XX wieku. W bieżącym sezonie oprócz *Marnie* przygotował dla Met także *Traviatę* G. Verdiego (transmisja w grudniu 2018). Mayer kilkakrotnie otrzymał nominacje i nagrody Tony (m.in. 2007 – nagroda za najlepszą reżyserię musicalu *Spring Awakening*) i Drama Desk Award jako reżyser (*Thoroughly Modern Millie*, *Spring Awakening*) lub też te nagrody były przyznawane przygotowanym przez niego spektaklom.

TERAPIA MADE IN USA

Marnie to amerykańskie zdrobnienie imienia Margaret Edgar, tytułowej postaci powieści brytyjskiego pisarza Winstona Grahama z roku 1961, trzy lata później przerobionej na film przez Alfreda Hitchcocka. Po pięćdziesięciu trzech latach to imię znów pojawiło się na afiszu, tym razem anonsując premierę nowej opery amerykańskiego kompozytora Nico Muhly'ego, wystawionej 18 listopada 2017 roku w londyńskim Coliseum przez English National Opera i następnie, 19 października 2018 roku, przez nowojorską Metropolitan Opera. To trzecie, operowe wcielenie Miss Edgar dzięki transmisjom *The Met: Live in HD* objawia się nieporównanie większej liczbie odbiorców niż jego pierwowzór czy nawet postać z filmu – skądinąd niezbyt udanego. Miliony widzów na całym świecie, słuchających oper w wykonaniu doskonałych artystów, to w historii tego gatunku sztuki zjawisko całkiem nowe, którego konsekwencji nie sposób przewidzieć. Wszak zaczęło się to zaledwie trzynaście lat temu, od historycznego już, transmitowanego na całe Stany Zjednoczone, przedstawienia *Czarodziejskiego fletu* Mozarta, które obejrzało 300 tysięcy widzów. Dziś *The Met: Live in HD* jest teatrem operowym dla 18 milionów widzów z 70 krajów.

Ale liczby cieszą przede wszystkim księgowych i dyrekcję. My zwróćmy uwagę na inny, niebagatelny aspekt sprawy. Jeszcze w XIX stuleciu

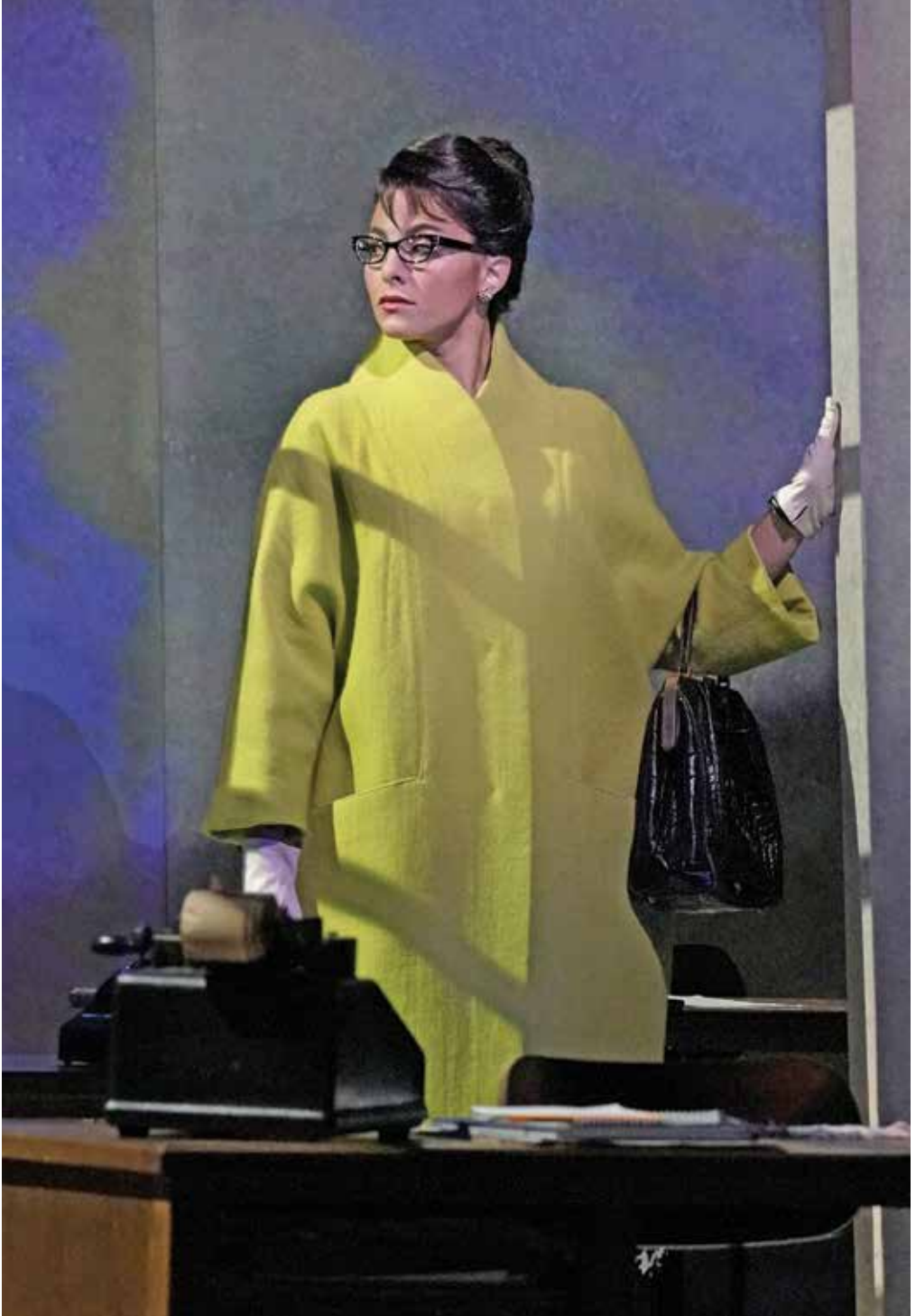
w teatrach operowych wystawiano prawie wyłącznie dzieła kompozytorów współczesnych – z kilkoma wyjątkami dla oper Mozarta i Rossiniego. Ale z początkiem XX wieku czas jakby przyspieszył swój bieg, prądy artystyczne zaczęły płynąć coraz szybciej, pozostawiając swą publiczność na bezpiecznych mieliznach Don Carlosów, Faustów i Traviatt. Czy to nie zastanawiające, że minione stulecie – pomimo znacznego wzrostu liczby teatrów operowych – tak niewiele pozycji dodało do ich repertuaru?

Przedstawienie operowe jest przedsięwzięciem kosztownym. Wystawienie nowej, nieznannej opery jest nieuchronnie związane z ryzykiem, gdyż o jej sukcesie lub niepowodzeniu nie świadczą oklaski, lecz wpływy do kasy biletowej. Koszta muszą się co najmniej zwrócić. Inscenizacje utworów współczesnych są więc z reguły wspomagane przez rozmaite instytucje i donatorów indywidualnych. Rozpowszechnia się też system współpracy między teatrami, dzielącymi między siebie koszta, jak w przypadku Met i ENO przy *Marnie*. Nie znamy kalkulacji tego przedsięwzięcia, ale pojawienie się *The Met: Live in HD* jest dla opery współczesnej jak dar z niebios. W dotychczasowych transmisjach znalazły się następujące nazwiska kompozytorów współczesnych: Tan Dun (*Pierwszy cesarz*), John Adams (*Nixon w Chinach*), Thomas Adès (*Burza, Anioł zagłady*).

Isabel Leonard jako Marnie i Iestyn Davies jako Terry Rutland. Fot. Ken Howard / Met Opera

Isabel Leonard jako Marnie. Fot. Ken Howard / Met Opera

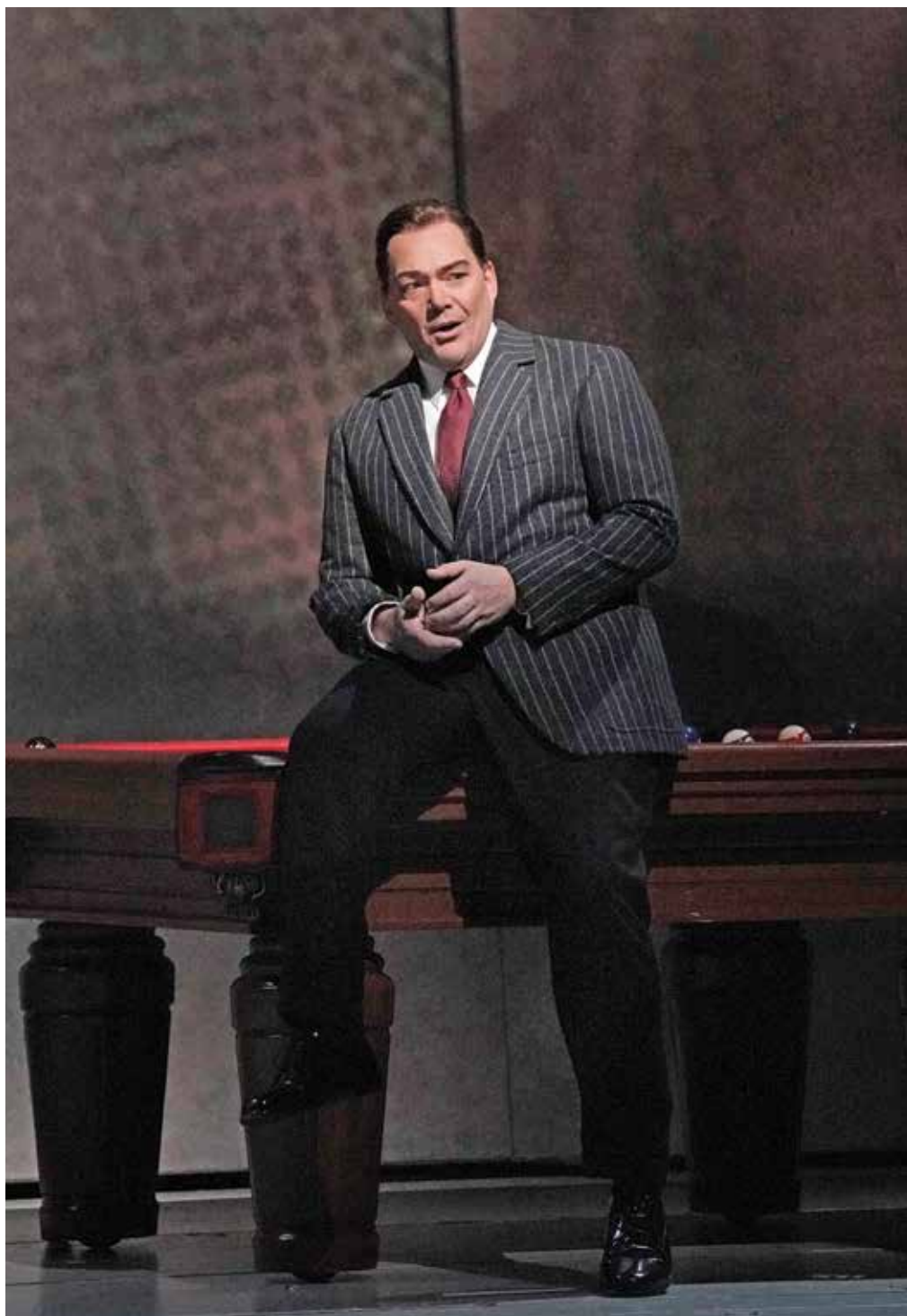
Kaija Saariaho (*Miłowanie z daleka*), Philip Glass (*Satyagraha*) i Nico Muhly (*Marnie*). W nadchodzącym sezonie listę tę wzbogaci *Echnaton* Philipa Glassa.

Muzyka kompozytorów amerykańskich z dużym trudem toruje sobie drogę do świadomości słuchaczy europejskich. Gdyby nie współpraca działającej w Londynie ENO z nowojorską Met oraz transmisja *Marnie*, nazwisko Nico Muhly'ego pewnie długo jeszcze po tej stronie Atlantyku pozostawałoby nieznanie. A należy on do najaktywniejszych dziś postaci muzyki współczesnej Wschodniego Wybrzeża. Urodzony w roku 1981, ukończył Columbia University oraz Juilliard School of Music, kompozycję studiując pod kierunkiem Christophera Rouse i Johna Corigliano. Przez dłuższy czas był też związany współpracą z Philipem Glassem. Dziś jego dorobek twórczy wyraża się liczbą około stu kompozycji różnych rozmiarów i rodzajów. Są w nim m.in. trzy opery: *Two boys* (2010), *Dark sisters* (2011) oraz *Marnie*, cykl pieśni *Impossible Things* (2009) dla Marka Padmore, *Koncert wiolonczelowy* dla Olivera Coates'a (2012), *Koncert altówkowy* dla Nadii Sirota (2014), utwory chóralskie *My Days* oraz *Recordare, Domine* (2013) dla Hilliard Ensemble i Tallis Scholars (2013) oraz *Looking Up* (2017) na chór i orkiestrę dla the Cathedral Choral Society w Waszyngtonie.

Nico Muhly uważa siebie za kompozytora muzyki klasycznej (*classical music*), co jednak nie wyklucza ożywionej działalności na innych obszarach muzycznego

wszechświata. Wspólnym mianownikiem stał się tu minimalizm – prąd, który zrodził się i rozwinął w muzyce amerykańskiej w drugiej połowie ubiegłego wieku jako reakcja na rozmaite XX-wieczne koncepcje modernistyczne od dodekafonii począwszy. Minimalizm neguje też możliwość twórczego nawiązania do stylu i technik muzyki epok wcześniejszych – romantyzmu i klasycyzmu, jednakże nie proponując w zamian żadnych reguł dotyczących organizacji dźwięków czy formy. Inwencja poszczególnych twórców koncentruje się więc na eksploracji rytmu i barwy dźwięku, nieraz ujawniającej powinowactwo ze sposobami organizacji muzyki w kulturach pozaeuropejskich. Powtarzalność i wariacyjność struktur melodycznych i rytmicznych zbliża też muzykę minimalistyczną do jazzu i rocka. Trzeba jednak podkreślić, że każdy z głównych twórców tego nurtu (np. Steve Reich, Philip Glass czy John Adams) – mimo takich samych założeń – tworzy muzykę całkiem inną.

Nico Muhly należy już do drugiego pokolenia minimalistów amerykańskich, co dowodzi, że ten nurt nie był efemerycznym kaprysem historii muzyki, jakich wiele zdarzyło się w minionym stuleciu. Jego utwory mają cenną właściwość, jakiej brakowało wielu kompozycjom awangardy muzycznej XX wieku: słuchaczom mogą się podobać lub nie podobać. Nikt niczego już nie udaje. Ekspozycja w jakiej znalazła się *Marnie* – nie dość, że zamówiona i wystawiona przez Metropolitan Opera, to jeszcze zakwalifikowana

Christopher Maltman jako Mark Rutland. Fot. Ken Howard / Met Opera

do zaprezentowania milionom widzów na kuli ziemskiej – spowodowała lawinę recenzji, wypowiedzi i komentarzy. W dostępnych do tej pory wypowiedziach, na ogół bardzo pozytywnych – tak o utworze, jak i o przedstawieniu – dość często pojawia się cień niepokoju na temat dokonywanego przez kompozytora wyboru tematów: wszystkie trzy opery

Muhly'ego – *Two boys*, *Dark sisters* oraz *Marnie* prezentują przypadki psychopatyczne, pozbawiając widzów możliwości empatii. Niemniej, zdaniem większości, *Marnie* jest kolejnym dowodem, że minimalizm okazał się skuteczną terapią dla niemłodej sztuki opery, którą przedwcześnie chciano już złożyć do grobu.

Ludwik Erhardt

krytyk muzyczny i pisarz, redaktor „*Ruchu Muzycznego*” (1958–2008), autor m.in. książek o *Johannesie Brahmsie*, *Igorze Strawińskim* i *Krzysztofie Pendereckim* oraz zbioru esejów „*Sztuka dźwięku*”.

STRESZCZENIE LIBRETTA

AKT I

Anglia, rok 1959. Marnie pracuje w firmie rachunkowej Crobie & Strutt jako urzędniczka. Pewnego dnia poznaje tam Marka Rutlanda, przystojnego klienta swojego pracodawcy pana Strutta. Mężczyzna od razu poczuł do niej sympatię. Po zamknięciu urzędu Marnie kradnie pieniądze z sejfu i ucieka. Planuje, że zmieni swoją tożsamość i wygląd, gdy przeprowadzi się do sąsiedniego miasta, jak to już raz przedtem uczyniła. Odwiedza swoją niepełnosprawną matkę i daje jej pieniądze na nowy dom.

W międzyczasie pan Strutt odkrywa kradzież i przysięga sobie, że doprowadzi Marnie przed oblicze sądu.

Marnie stara się o pracę w firmie Halcyon Printing. Jest zaskoczona, gdy mężczyzną, który przeprowadza z nią rozmowę, okazuje się Mark Rutland, spotkany wcześniej w biurze pana Strutta. Czuje ulgę, gdy wydaje jej się, że nie została przez niego rozpoznana. Otrzymuje propozycję pracy. Poznaje również brata Marka – Terry’ego, który jest jego „nieznośnym zastępcą” w firmie.

Parę tygodni później Terry, niepoprawny kobieciarz, zaprasza Marnie do wspólnej gry w pokera w swoim mieszkaniu. Spotkani w pubie jego współpracownicy nalegają, by przyjęła zaproszenie

Terry’ego. Pewien nieznajomy twierdzi, że zna Marnie pod innym nazwiskiem, ale ona nie reaguje na jego uwagę. Dołącza do Terry’ego i jego kolegów, by wspólnie grać w pokera. Po zakończeniu gry Terry zaleca się do Marnie, ale nie uzyskuje jej akceptacji. Dziewczyna ucieka.

W domu Marka jego matka, pani Rutland, sugeruje mu, że powinien popracować nad sobą, aby być lepszym dyrektorem do spraw zarządzania. Zjawia się Marnie, wezwana przez Marka pod pretekstem pracy. W rozmowie wspomina swego ulubionego konia, Forio, a Mark zwierza się jej ze swej samotności po śmierci żony. Nadchodzi burza, która przeraża Marnie. Mark, uspokajając i pocieszając ją, wyjawia, że go zafascynowała. Gdy próbuje ją pocałować, kobieta ucieka.

Marnie zamierza uciec obu braciom, po raz kolejny zmieniając swoją tożsamość. Włamuje się do firmowego sejfu, ale Mark przyłapuje ją na gorącym uczynku. Grozi, że doniesie na nią na policję, chyba że wyjdzie za niego za mąż. Marnie, nie mając wyboru, godzi się.

Matka Marnie otrzymuje od córki list z wiadomością, że przez jakiś czas nie będzie można się z nią skontaktować. Swoimi podejrzeniami dotyczącymi córki dzieli się z sąsiadką, Lucy. Niepokoi się o nią, ponieważ uważa, że gdy jej córka była jeszcze

dzieckiem, zabiła swego maleńkiego brata.

Podczas podróży poślubnej Mark wyjawia Marnie, że od razu ją rozpoznał, gdy przyszła na rozmowę o pracę i przez cały czas wiedział, że jest złodziejką. Kobieta nie zgadza się na noc poślubną z nim, a gdy on próbuje ją zgwałcić, zamyka się w łazience i podcina sobie żyły.

AKT II

Parę tygodni później Marnie zdejmuje bandaż z nadgarstków. Blizny bledną, ale ona czuje, że rany nigdy się nie zagoją i przysięga sobie pozostać silna i oprzeć się Markowi.

Marnie i Mark szykują się na służbową kolację. Kobieta powierza mężowi sekret, który świadczy o tym, że jego brat Terry snuje intrygi w celu przejścia rodzinnej firmy. Mark, sfrustrowany swoim białym małżeństwem, namawia Marnie, aby skonsultowała swój problem z terapeutą. W zamian obiecuje, że sprowadzi do ich posiadłości konia Forio. Po kilku tygodniach terapii Marnie odzyskuje niektóre wspomnienia; przypomina jej się burza, żołnierz, matka i zmarły maleńki brat.

Mark i Marnie przybywają na przyjęcie wydane przez jego matkę w *country clubie*. Terry grozi, że ujawni, iż Marnie jest oszustką. Nadchodzi pan Strutt i rozpoznaje Marnie, choć ona nie przyznaje się do swojej wcześniejszej tożsamości. Mark postanawia w rozmowie z panem Struttem wyjaśnić sytuację. Terry poddaje krytyce metody Marka

stosowane wobec Marnie. W efekcie mężczyźni wdają się w bójkę. Pani Rutland zaskakuje Marka wiadomością, że to ona zaplanowała przejęcie rodzinnej firmy, a teraz prowadzenie interesu powierzy Malcolmowi Fleetowi.

Marnie i Mark wybierają się na polowanie na lisy. Marnie jedzie na Forio. W pewnym momencie koń płoszy się i ucieka. Marnie spada, a Mark, który próbuje jej pomóc, zostaje ranny. Forio jest poważnie zraniony i musi zostać zastrzelony. Matka Marka odwiedza go w szpitalu i wyraża swoje zdumienie z powodu jego małżeństwa. Przybywa Marnie. Napięcie między nią a Markiem wydaje się być mniejsze, ale dziewczyna, wychodząc, kradnie mu klucze.

Marnie podejmuje decyzję o opuszczeniu kraju, ponieważ boi się rozwoju swoich uczuć do Marka. Włamuje się do sejfu firmy, ale nie potrafi już ukraść mu pieniędzy. Postanawia odwiedzić matkę, lecz gdy do niej przybywa, okazuje się, że umarła. Na cmentarzu gromadzą się żałobnicy. Lucy wreszcie może zdradzić Marnie, że to jej matka, a nie ona jako dziecko, zabiła maleńkiego synka. Marnie z ulgą zrzuca z siebie poczucie winy i nękające ją wyrzuty sumienia. Zjawia się Mark w towarzystwie Terry'ego i policji. Ma nadzieję, że on i Marnie zdołają się pogodzić, ale kobieta nie potrafi mu nic obiecać. Wie tylko, że musi zmierzyć się z odzyskaną prawdą. Oddaje się w ręce policji ze słowami: „jestem wolna”.

PSYCHOANALITYCZNA BAŚŃ O KSIĘCIU Z THRILLERA I KSIĘŻNICZCE Z PRZESZŁOŚCIĄ

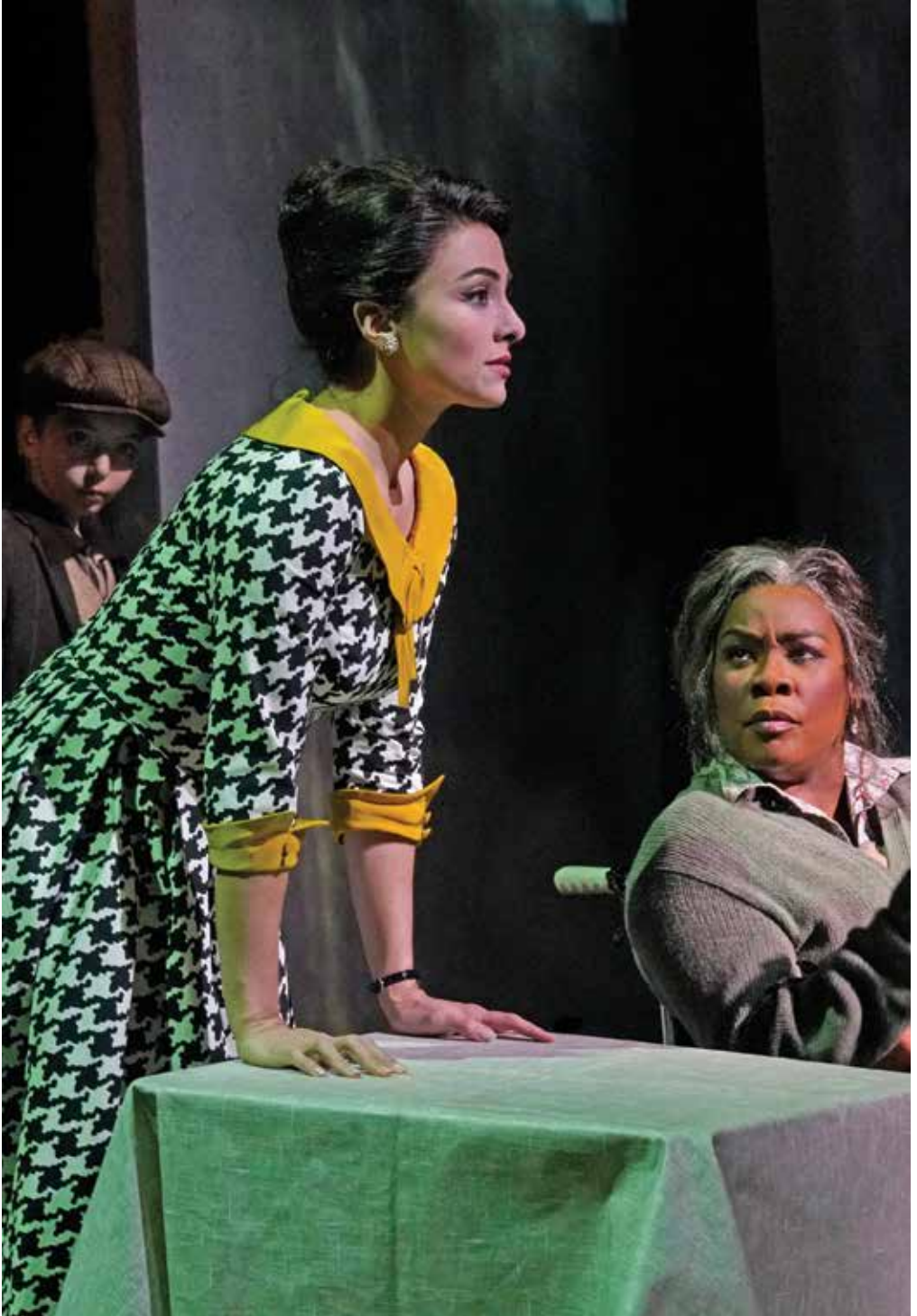
Mark Rutland to protagonista męski powstałego w roku 1964 filmu Alfreda Hitchcocka pt. *Marnie*, na którego podstawie napisane zostało libretto opery Nico Muhly'ego o tym samym tytule (obraz kinowy inspirowany był powieścią Winstona Grahama). Wymieniony fikcyjny bohater powierzchownie jawi nam się jako wybawiciel udręczonej przez cienie przeszłości niewiasty. Wkracza w jej życie, by nieco na siłę, uratować ją z patologicznego stanu, do którego tytułowa postać już przywykła. Działania Marka są jednak dość sadystyczne, a ratunek, jaki oferuje ukochanej, wiąże się z przemocą, szantażem i gwałtem. Siłą wprowadza on Marnie w stan uzdrawiającego *katharsis*. Wcześniej, w równie mało delikatny sposób, zmusza kobietę do małżeństwa oraz porzucenia zbrodniczej ścieżki, która niechybnie zaprowadziłaby ją za więzienne kraty. Mężczyzna jest samozwańczym naukowcem i psychoanalitykiem, zafascynowanym funkcjonowaniem świata od strony czysto biologicznej. Przez chwilę może się nawet zdawać, iż również wybrankę serca traktuje wyłącznie jako ciekawy obiekt badawczy oraz potencjalny przedmiot niezwykłego eksperymentu. *You Freud, me Jane?* – zwraca się do niego, dość ironicznie,

ukochana, nawiązując do teorii prekursora psychoanalizy.

BAŚŃ FREUDOWSKA

Zygmunt Freud, lekarz, który wyjechał do Paryża, by zgłębiać tajniki neurochirurgii, stał się uczniem jednego z ojców psychiatrii, Jeana Martina Charcota, który u swych histerycznych pacjentek potrafił niemal natychmiast likwidować objawy, takie jak: napady wściekłości, omdlenia, ataki płaczu czy duszności. Miał też wiedzę i zdolności pozwalające, by działając w odpowiedni sposób, wywołać wcześniej wymienione reakcje u osób zdrowych. Obaj lekarze doszli do wspólnego wniosku – jeżeli pod wpływem sugestii znikają symptomy choroby, musi mieć ona podłoże psychiczne, a nie, jak wówczas sądzono, fizjologiczne.

Szeroko pojęta humanistyka od początku miała ambiwalentny stosunek do Freudowskiej metody leczenia, czyli psychoanalizy. Kontrowersyjne zdawały się próby udowodnienia, iż niespełnione potrzeby seksualne oraz wszelkie kompleksy pisarzy na tym tle, zobrazowane są w treści tworzonych przez nich dzieł. Do dziś jedni

Gabriel Gurevich jako młody chłopiec, Isabel Leonard jako Marnie oraz Denyce Graves jako matka Marnie.
Fot. Ken Howard / Met Opera

uznają terapię według koncepcji Freuda za genialną, pozwalającą człowiekowi, poprzez odkrycie przyczyn lęków, wyzbyć się ich, inni zaś zarzucają jej panseksualizm i kompletną niezdolność do realnego potwierdzenia głównych tez.

BAŚŃ ETYCZNA

Specyficzną problematyką jest wpływ psychoterapii Rutlanda na Marnie w kontekście łączącej ich relacji. Sam Mark chce stać się dla kobiety lekarzem duszy. Według kodeksu etycznego psychoterapeutów (podkreślał to również Freud), nie wolno im nawiązywać stosunków emocjonalnych oraz seksualnych z pacjentami. Niewłaściwe jest również przyjmowanie na psychoterapię osoby, z którą takowe kontakty łączyły eskulapa w przeszłości. Wiąż tego rodzaju może prowadzić do nadużyć czy manipulacji słabszym emocjonalnie chorym, zależnym od medyka. Samozwańczy psychoanalityk łamie tę zasadę. W literaturze, teatrze, filmie pojawia się motyw relacji emocjonalnej jako wzmocnienia terapii leczniczej. Jednak jest to zwykle element o charakterze baśniowym, w realnym świecie, według źródeł, mimo wszystko utrudniający znacznie obiektywne działanie wobec pacjenta. W filmie słabość człowieka interesu do pięknej asystentki pomaga mu w osiągnięciu teoretycznie chwalebego celu za pomocą dość nowatorskich środków.

W obrazie kinowym Davida Cronenberga pt. *Niebezpieczna metoda*, opowiadającym o konflikcie Zygmunta Freuda z jego nieprzeciętnym, jednak

nadmiernie przywiązany do spraw materialnych, uczniem, Carlem Jungiem, została w nieco inny sposób zobrazowana sytuacja nieetycznej relacji. Drugi z psychoanalityków nawiązuje romans z intrygującą i urodziwą schizofreniczką, mistrzowsko zagraną przez Keirę Knightley. Czy w tym kontekście Rutland staje się w stosunku do Marnie bardziej zdystansowanym Freudem czy niesionym na falach pociągu erotycznego Jungiem? Jakiegokolwiek nie byłyby pobudki Marka, niebędącego, mimo wszystko, profesjonalistą, a jedynie naukowcem pasjonatem, jest on przykładem silnego mężczyzny broniącego kobiety, w szczególności przed nią samą. To jednak swojego rodzaju wybawiciel. Jego sylwetka nasuwa wolne skojarzenie ze znanymi postaciami książąt z popularnych baśni, jednak nie jest ono do końca jednoznaczne.

Biznesmen jest zbawcą udręczonej wybranki, jej bezwzględny aniołem stróżem. Bohater zdaje się nam swego rodzaju królewiczem z bajki, który na białym rumaku studiowanej nocami psychoanalizy pojawia się, by uwolnić ukochaną od nękającej ją przeszłości. Nie jest to jednak Disneyowski „Prince Charming”, a postać bliższa książętom z krwawych podań ludowych opracowywanych skrupulatnie przez braci Grimm czy Charles’a Perraulta. Mężczyzna posiada silnie rozwinięty instynkt opiekuńczy. Jego partnerkami są osoby niesamodzielne, którym może pomagać. W ten schemat wpisuje się zarówno zmarła, nieuleczalnie chora pierwsza żona, jak i uwielbiana złodziejka, wykazująca ewidentne oznaki zaburzeń psychicznych.

BAŚŃ MAGICZNA

Czy analizowaną historię można nazwać baśnią XX wieku? Jeśli tak, to zdawać się może, iż pozbawioną elementów metafizycznych na rzecz nauki – która zaczęła wypierać wszelką *magię oraz nadprzyrodzoność* z życia ludzkiego i zastępować ją nader logicznymi odwołaniami do badań. W samej metodzie Freuda kryje się jednak odrobina cudowności. Według autora teorii określenie „*psychiczna kuracja*” oznacza raczej: *kuracja duszy, kuracja – duchowych czy cielesnych zakłóceń – za pomocą środków, które przede wszystkim i bezpośrednio oddziałują na to, co duchowe w człowieku*. Jak również opisuje w *Psychische Behandlung: nauka sprawia, iż słowa odzyskują przynajmniej część ich dawnej czarodziejskiej mocy*.

Magia mowy ma oddziaływać na wnętrze pacjenta. W psychoanalizie, jak i w samej historii *Marnie*, można odnaleźć wątki poniekąd bajkowe. Są one jednak u Hitchcocka przedstawione we właściwy mu, psychodeliczny sposób.

Bardzo trafną definicją baśni w kontekście omawianego filmu jest ta, autorstwa Jadwigi Wais, mówiąca, iż są one: *prastarymi opowieściami o rzeczywistości duchowej człowieka*. Spełniają funkcję inicjacyjną, pomagają ludziom przejść przez liczne stadia rozwoju, aż do uzyskania pełni dojrzałości mentalnej. Inny badacz, Bruno Bettelheim zwrócił uwagę na ich funkcję terapeutyczną. Pracując z dziećmi zaburzonymi, zauważył, iż opowiadania te

pomagały jego podopiecznym pokonać wewnętrzne lęki i traumy oraz rozwijać się prawidłowo.

Osobą zaburzoną, niedojrzałą i emocjonalnie niedorostłą jest *Marnie*. Wypiera ona ze świadomości koszmarne przeżycia z dzieciństwa, jednak powracają one, determinując jej zachowania oraz wybory. Film rozwija Freudowską problematykę jednego z trzech poziomów ludzkiej świadomości, to jest tak zwanej nieświadomości. Pojęcie to odnosi się do zjawisk, z których jednostka nie zdaje sobie sprawy, a które mogą zostać uświadomione w wyjątkowych okolicznościach takich, jak np.: hipnoza, marzenia senne, tzw. czynności pomyłkowe czy wreszcie poddanie się analizie jako metodzie terapii. Migawki przeszłości nękają bohaterkę w chwilach najmniej przez nią oczekiwanych. Dziwne zachowania intrygują jej wybawiciela i ukazują mu nowe elementy psychoanalitycznej układanki, obrazującej skomplikowaną osobowość dziewczyny. Niewiasta usiłuje ukryć w czeluściach zapomnienia nieprzyjemne uczucia związane z dawną traumą, by nie dopuścić do przeżycia bólu, lęku i dyskomfortu. Ciągłe ucieka, wzbudza w sobie mechanizmy obronne, by wyzbyć się cierpienia. Jednocześnie, przez swe upokarzające oddanie, nieustannie próbuje pozyskać miłość tak dalekiej matki.

BAŚŃ SYMBOLICZNA

Ukochany koń głównej bohaterki posiada specyficzną, podwójną symbolikę. Jest motywem związanym z wolnością. Spędzone na jego

grzbiecie chwile są dla Marnie ucieczką przed rzeczywistością. W niektórych kulturach rumak jest również postrzegany jako symbol falliczny. Wydaje się to intrygującą interpretacją w przypadku zestawienia z pozornie aseksualną kobietą. Chwile spędzone na grzbiecie ukochanego wierzchowca są dla niej tym, czym dla innych niewiast zapomnienie w ramionach ukochanego – zaspokojeniem potrzeby szczęścia, odcięciem się od rzeczywistości. Jako osoba zaburzona nie potrafi ona nawiązać odpowiedniego kontaktu z drugim człowiekiem, szczególnie z mężczyzną, który mógłby być jej potencjalnym partnerem seksualnym. Jej „przyjacielem”, jako towarzyszem wiecznej dziewczynki, staje się zwierzę. Śmierć miłowanego konia to również pewnego rodzaju inicjacja, wstąpienie w dorosłość. Znamienne jest, iż kobieta sama skraca cierpienia zranionego zwierzęcia.

BAŚŃ PSYCHOLOGICZNA

Marnie, stale odrzucana przez matkę, nawet w dorosłym życiu przejawia cechy, które psychologia przypisuje dzieciom cierpiącym na braki bądź traumy emocjonalne, m.in.: ponowne (choć u bohaterki podświadome) odtwarzanie wstrząsających zdarzeń w postaci snów czy wspomnień, uporczywe unikanie tematów związanych z dramatycznymi zdarzeniami, zmniejszoną reaktywność (bardzo widoczną u złodziejki w postaci braku perspektyw na przyszłość oraz chłodu emocjonalnego), trwałe objawy wzmożonego pobudzenia (czujność, drażliwość, wybuchowość). W ciele atrakcyjnej, niewątpliwie bardzo

pociągającej seksualnie kobiety tkwi zakamuflowana dusza skrzywdzonego dziecka, którego rozwój wewnętrzny zatrzymał się w chwili zaistnienia tragicznej sytuacji. Pod względem psychologicznym niewiasta pozwala się dość łatwo zdiagnozować. Posiada cechy właściwe podobnym jej przypadkom. Specjalista mógłby stwierdzić, cytując artykuł dotyczący traum dziecięcych Iwony Sikorskiej, że jest ona typową ofiarą zaniedbania, które *wynikać może z bezradności rodzica lub też z jego ambiwalentnego stosunku do dziecka. Nieostrzeganie czy też lekceważenie przez rodziców sygnałów płynących od dziecka utwierdza je w przekonaniu, że nie jest dla nich cenne, a jego bezbronność, niedoskonałość i niedojrzałość są jego własnym problemem, w rozwiązywaniu którego nie powinno liczyć na jakąkolwiek pomoc.*

Pojawia się także motyw ortodoksyjnej religijności, którą obudziły w matce wyrzuty sumienia związane z niemoralną przeszłością. Odnajdujemy kolejny aspekt Freudowski. Znany psychoanalityk negował objawy nabożności jako zbiorowej hysterii. Wierzenia są również składową szeroko pojętej kultury, którą psychiatra określał mianem „źródła cierpień” hamującego człowieka w drodze do spełnienia wewnętrznych pragnień i popędów, sprzecznych z przyjętymi powszechnie normami. Kultura ogranicza wolność indywidualną, doprowadza do pożądanej dla dobra swego rozwoju tzw. sublimacji – jednego z mechanizmów obronnych budzących się w człowieku. Popęd przesunięty zostaje na inny cel, najczęściej związany z działalnością

twórczą, naukową. Pozwala to istocie ludzkiej spożytkować energię, dając jej upust zastępczy. Niemożność spełnienia pragnień powoduje liczne zachowania nerwicowe.

Szeroko pojętą religijność Freud wiązał ściśle z nerwicą natręctw. Niemiecki psychoanalityk, Fritz E. Hoevens, zawężył tę teorię, kojarząc z podanym schorzeniem protestantyzm. Jego wyznawcy, według naukowca, są surowi, dążą do perfekcji i przejawiają cechy osobowości anankastycznej. Jest to wzorzec zachowań zdominowany dbałością o porządek, perfekcjonizmem, kontrolą umysłową oraz w kontaktach

interpersonalnych, osiągniętą kosztem elastyczności, otwartości i efektywności. Zdecydowanie cechy te są właściwe postaci głównej bohaterki.

Historia *Marnie* jest psychoanalityczną baśnią o dojrzywaniu do walki z własną przeszłością. Jednak bitwa ta byłaby z pewnością przegrana bez pomocy samozwańczego psychoanalityka, „sadystycznego księcia z thrillerów”. Dzięki jego nowatorskiej metodzie ratowania ukochanej, księżniczka o niechlubnej przeszłości wygrywa z ukrywającymi się w głębinach podświadomości traumatycznymi wspomnieniami.

BIBLIOGRAFIA

1. B. Bettelheim, *Cudowne i pożyteczne. O znaczeniach wartości baśni*, W.A.B., PIW, Warszawa 1985.
2. D. Janus, *Psychopatologia a religia. Strukturalne zbieżności pomiędzy zaburzeniami psychicznymi a religią*, ENETEIA, Warszawa 2004.
3. Z. Freud, *Kultura jako źródło cierpienia*, Wydawnictwo KR, Warszawa 1992.
4. Z. Freud, *Psychische Behandlung (Seelenbehandlung)*, [w:] *Studienausgabe Ergänzungband Schriften zur Behandlungstechnik*, S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main, 1975, s. 13–36.
5. J. Helios, W. Jedlecka, *O równości w relacji terapeutycznej ze stanowiska etyki*, [w:] „Wolność, równość i własność w prawie i polityce”, Zeszyt X, red. K. Sadowa, A. Spychalska, M. Spychalski, Wydawnictwo Beta–Druk; Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2016, s. 273–295.
6. I. Sikorska, *Dziecięca trauma – psychologiczne konsekwencje dla dalszego rozwoju*, [w:] „Sztuka leczenia”, nr 3–4, 2014, s. 55–70.
7. J. Wais, *Ścieżki baśni. Symboliczne wędrówki do wnętrza duszy*, ENETEIA, Warszawa 2007.

Marta Gabryelczak–Paprocka

mezzosopran, absolwentka Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi, obecnie ma otwarty przewód doktorski w Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku, studiowała również etnologię na UŁ. Śpiewaczka koncertująca, pedagog, wykładowca Studium Muzyki Kościelnej Archidiecezji Łódzkiej. Jako solistka współpracowała z Teatrem Muzycznym w Lublinie. Zajmuje się działalnością naukową.

PLAN TRANSMISJI

w sezonie 2018/2019

6 PAŹDZIERNIKA 2018 / G. 18.55

GIUSEPPE VERDI

„AIDA”

NOWA OBSADA

obsada: Anna Netrebko (Aida),
Anita Rachvelishvili (Amneris),
Aleksandrs Antoņenko (Radamès),
Quinn Kelsey (Amonasro),
Ryan Speedo Green (Faraon)

dyrygent: Nicola Luisotti

reżyseria: Sonja Frisell

12 STYCZNIA 2019 / G. 18.55

FRANCESCO CILÈA

„ADRIANA LECOUVREUR”

PREMIERA SEZONU

obsada: Anna Netrebko (Adriana
Lecouvreur), Anita Rachvelishvili
(Księżna de Bouillon), Piotr Beczała
(Maurizio), Carlo Bosi (Książdz de Chazeuil),
Ambrogio Maestri (Inspicjent Michonnet),
Maurizio Muraro (Książę de Bouillon)

dyrygent: Gianandrea Nosedà

reżyseria: Sir David McVicar

20 PAŹDZIERNIKA 2018 / G. 18.55

CAMILLE SAINT-SAËNS

„SAMSON I DALILA”

PREMIERA SEZONU

obsada: Roberto Alagna (Samson),
Elina Garanča (Dalila),
Laurent Naouri (Arcykapłan),
Elchin Azizov (Abimélech),
Dmitry Belosselskiy (Stary Żyd)

dyrygent: Sir Mark Elder

reżyseria: Darko Tresnjak

2 LUTEGO 2019 / G. 18.55

GEORGES BIZET

„CARMEN”

NOWA OBSADA

obsada: Clémentine Margaine (Carmen),
Aleksandra Kurzak (Micaëla),
Roberto Alagna (Don José),
Alexander Vinogradov (Escamillo)

dyrygent: Louis Langrée

reżyseria: Sir Richard Eyre

15 GRUDNIA 2018 / G. 18.55

GIUSEPPE VERDI

„LA TRAVIATA”

PREMIERA SEZONU

obsada: Diana Damrau (Violetta Valéry),
Juan Diego Flórez (Alfredo Germont),
Quinn Kelsey (Giorgio Germont)

dyrygent: Yannick Nézet-Séguin

reżyseria: Michael Mayer

23 LUTEGO 2019 / G. 18.55

GIACOMO PUCCINI

**„DZIEWCZYNA
Z DZIKIEGO ZACHODU”**

RETRANSMISJA / NOWA OBSADA

obsada: Eva-Maria Westbroek (Minnie),
Jonas Kaufmann (Dick Johnson /
Ramerrez), Carlo Bosi (Nick),
Željko Lučić (Jack Rance),
Michael Todd Simpson (Sonora),

Matthew Rose (Ashby),
Oren Gradus (Jake Wallas)
dyrygent: Marco Armiliato
reżyseria: Giancarlo del Monaco

2 MARCA 2019 / G. 18.55

GAETANO DONIZETTI

„CÓRKA PUŁKU”

NOWA OBSADA

obsada: Pretty Yende (Marie),
Javier Camarena (Tonio),
Stephanie Blythe (Markiza de Berkenfield),
Maurizio Muraro (Sulpice)
dyrygent: Enrique Mazzola
reżyseria: Laurent Pelly

30 MARCA 2019 / G. 17.00

RICHARD WAGNER

„WALKIRIA”

NOWA OBSADA

obsada: Christine Goerke (Brünhilde),
Eva-Maria Westbroek (Sieglinde),
Stuart Skelton (Siegmund),
Jamie Barton (Fricka),
Greer Grimsley (Wotan),
Günther Groissböck (Hunding)
dyrygent: Philippe Jordan
reżyseria: Robert Lepage

6 KWIETNIA 2019 / G. 18.55

NICO MUHLY

„MARNIE”

RETRANSMISJA / PREMIERA SEZONU /
PO RAZ PIERWSZY W MET

obsada: Isabel Leonard (Marnie),
Janis Kelly (Pani Rutland),
Denyce Graves (Matka Marnie),
Iestyn Davies (Terry Rutland),
Christopher Maltman (Mark Rutland)
dyrygent: Robert Spano
reżyseria: Michael Mayer

11 MAJA 2019 / G. 18.00

FRANCIS POULENC

„DIALOGI KARMELITANEK”

PO RAZ PIERWSZY W HD

obsada: Isabel Leonard (Blanche
de la Force), Adrienne Pieczonka
(Pani Lidoine, nowa przeorysza),
Erin Morley (Siostra Konstancja),
Karen Cargill (Matka Maria),
Karita Mattila (Pani de Croissy,
stara przeorysza), David Portillo
(Kawaler de la Force),
Dwayne Croft (Markiz de la Force)
dyrygent: Yannick Nézet-Séguin
reżyseria: John Dexter

Dyrekcja Met uprzejmie informuje, że repertuar i obsady mogą ulec zmianie.
Opracowano na podstawie materiałów nadesłanych przez Met z uwzględnieniem
dwóch zmian terminów transmisji (*Dziewczyna z Dzikiego Zachodu*, *Marnie*)
z powodu innych wydarzeń artystycznych w Filharmonii Łódzkiej.
Prezentowany plan transmisji dotyczy tylko Filharmonii Łódzkiej.

Filharmonia Łódzka

im. Artura
Rubinsteina
Instytucja Kultury Samorządu
Województwa Łódzkiego

ADRES

Filharmonia Łódzka im. Artura Rubinsteina
ul. Narutowicza 20/22
90-135 Łódź
www.filharmonia.lodz.pl

INFORMACJE, REZERWACJA I SPRZEDAŻ BILETÓW

42 664 79 79
bilety@filharmonia.lodz.pl
(honorujemy karty płatnicze)

MECENAS SEZONU 2018/2019

Bank Polski

PARTNER

PARTNER TECHNOLOGICZNY

PATRONI MEDIALNI

MUZYKA FILM SZTUKA
Presto

Uczestnictwo w wydarzeniach organizowanych przez Filharmonię Łódzką oznacza akceptację regulaminu widowni, który jest dostępny w kasie biletowej FŁ oraz na stronie www.filharmonia.lodz.pl.

WYDAWCA

Filharmonia Łódzka
im. Artura Rubinsteina

OPRACOWANIE PROGRAMU

Magdalena Sasin

PROJEKT GRAFICZNY

Mamastudio

ZDJĘCIA

Ken Howard / Metropolitan Opera

KOREKTA

Ewa Juszyńska-Poradecka

SKŁAD, ŁAMANIE, PRZYGOTOWANIE DO DRUKU

Media Press P. Augustyniak i wspólnicy S.J.
Beata Gawłowska / www.media-press.com.pl

NAŚWIETLENIA, DRUK

Zakład Poligraficzny Sindruk

ODDANO DO DRUKU

26 marca 2019 r.

Filharmonia

Łódzka

im. Artura

Rubinsteina

Institucja Kultury Samorządu
Województwa Łódzkiego